

Slovenská verzia HeartScore – nástroj pre lekárov prvého kontaktu

doc. MUDr. Gabriel Kamenský, CSc., FESC

Oddelenie neinvazívnej kardiologickej diagnostiky, FNSP Bratislava – Ružinov

Na Slovensku sa stala dostupnou vďaka Slovenskej kardiologickej spoločnosti slovenská verzia programu HeartScore® na predikciu a manažment kardiovaskulárneho rizika. Cieľom programu je pomáhať lekárom v primárnej starostlivosti pri znižovaní kardiovaskulárneho rizika jednotlivcov.

Kardiovaskulárne ochorenia v SR a v Európe

V Slovenskej republike dlhodobo pretrvávajú alarmujúca situácia v úmrtnosti na kardiovaskulárne ochorenia. Najviac úmrtí v roku 2006 v mužskej časti populácie bolo v dôsledku chorôb obehovej sústavy – 48 % a u ženskej časti populácie to bolo až 62 %. Vývojový trend nenaznačuje, že by sa situácia na Slovensku v priebehu rokov zlepšovala, hoci vo vyspelých európskych štátoch sa ročné miery úmrtí na kardiovaskulárne ochorenia z roka na rok znižujú. Kardiovaskulárne ochorenia sú na Slovensku v rebríčku úmrtí na prvom mieste pred onkologickými ochoreniami, ktoré sa všeobecne vo verejnosti považujú za najnebezpečnejšie súčasné ochorenie.

Podľa údajov WHO/EURO z roku 2005 sa Slovenská republika v miere štandardizovanej úmrtnosti na choroby obehového systému zaraďuje (v rámci 34 krajín Európy a 4 zoskupení) do poslednej tretiny. Rovnako nepriaznivo sa javí v SR aj miera štatistickej úmrtnosti na ischemické choroby srdca, ktorá predstavuje viac ako 50 % proporciu z chorôb obehovej sústavy. V porovnaní s našimi susednými krajinami malo v roku 2005 Slovensko 1,5-krát vyššiu úmrtnosť na ICHS ako Česká republika, 2,5-krát vyššiu ako Rakúsko. V Slovenskej republike zomrelo v roku 2007 na choroby obehovej sústavy 29 289 osôb. Zo všetkých príčin smrti v celej populácii predstavujú úmrtia na choroby obehovej sústavy dlhodobo približne 50 % podiel, v roku 2007 ich počet zodpovedal 55 %.

O programe HeartScore

Program HeartScore predstavuje **elektronickú a interaktívnu verziu tabuliek rizika SCORE** z Európskych odporúčaní pre prevenciu kardiovaskulárnych ochorení, ktoré pripravila 4. spoločná pracovná skupina európskych spoločností pre prevenciu kardiovaskulárnych chorôb v klinickej praxi. SCORE je nový systém na odhad

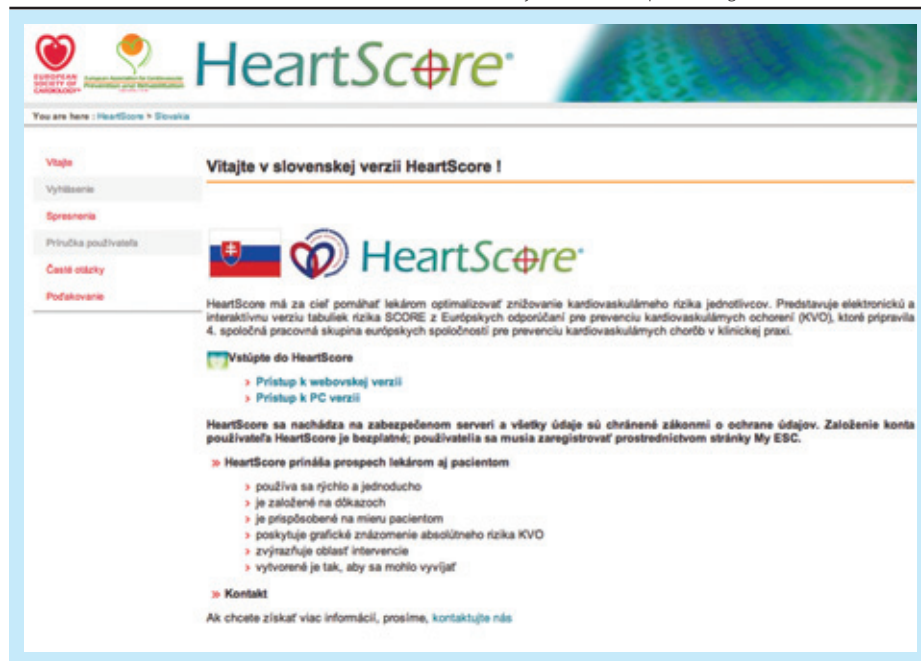
rizika, ktorý iniciovala Európska kardiologická spoločnosť (ESC). Využili sa v ňom údaje z 12 európskych kohortových štúdií (n = 205 178), ktoré zahŕňali široké geografické spektrum krajín

s rozličnou úrovňou kardiovaskulárneho rizika. Údaje v systéme SCORE obsahujú vyše 3 milióny osoborokov sledovania a 7 934 fatálnych kardiovaskulárnych príhod.

Obrázok 1. Webová stránka Nadácie srdca ponúka voľne dostupnú slovenskú verziu HeartScore.

Obrázok 2. Príslušná webová stránka HeartScore, na ktorej sa môžu bezplatne registrovať lekári zo SR.

Via pract., 2009, 6 (7–8): 324–325

HeartScore® je určený na používanie výlučne zdravotníckymi pracovníkmi, a nie všeobecnou verejnosťou. Poskytuje lekárom v primárnej prevencii nástroj na posúdenie rizika, pomocou ktorého je možné ľahšie vyhľadať pacientov s vysokým celkovým rizikom rozvoja kardiovaskulárnych ochorení.

Odhad kardiovaskulárneho i rizika

Internetový program **HeartScore®** odhaduje **riziko kardiovaskulárneho úmrtia** na základe **veku, pohlavia, fajčiarskeho návyku, krvného tlaku a hodnoty cholesterolu v krvi** alebo pomeru celkového a HDL cholesterolu. Zobrazuje absolútne kardiovaskulárne riziko vo forme stĺpcového diagramu a podiel modifikovateľných rizikových faktorov na celkovom riziku vo forme koláčového diagramu. Očakávaný účinok intervencie sa kalkuluje podľa veľkých randomizovaných klinických štúdií z oblasti hypertenzie a hypercholesterolémie. Na záver konzultácie môže lekár jedincovi vytlačiť zdravotné odporúčanie na základe jeho aktuálneho rizikového profilu. **Absolútne riziko kardiovaskulárneho ochorenia (KVO)** sa definuje ako **pravdepodobnosť klinickej príhody** (úmrtie na KVO), ktorá sa prihodí osobe v rámci daného časového úseku. Predikcia v rokoch je stanovená na **10 rokov**.

Diagram absolútneho kardiovaskulárneho (KV) rizika sa skladá z troch stĺpcov:

- ľavý stĺpec predstavuje **riziko pacienta v čase vyšetrenia**. Ukazuje absolútne riziko KV príhody u pacienta počas nasledujúcich desiatich rokov;
- stredný stĺpec predstavuje **relatívne riziko**. Tento diagram sa môže použiť na to, aby sa mladším osobám s nízkym celkovým rizikom ukázalo, že v porovnaní s inými osobami tej istej vekovej skupiny môže byť ich riziko mnohonásobne vyššie, než je nevyhnutné. To môže motivovať rozhodnutia ohľadom vyhýbania sa fajčeniu, zdravej výživy a cvičenia, ako aj pomôcť určiť osoby, ktoré sa môžu stať kandidátmi medikamentózneho liečby;
- pravý stĺpec ukazuje **riziko v prípade, ak pacient dosiahne cieľové terapeutické hodnoty**.

Dostupnosť slovenskej verzie

Na začiatku vzniku HeartScore® existovali iba dve európske verzie – verzia pre krajiny s vysokým KV rizikom a verzia pre krajiny s nízkym KV rizikom. Postupne si však jednotlivé krajiny začali vytvárať svoje národné HeartScore®, ktoré boli vypracované na základe špecifických morbi a mortalitných údajov. **Slovensko** sa tento rok pridalo do skupiny 8 štátov, ktoré majú HeartScore® špecifiké pre svoju krajinu. Treba povedať, že keď sme porovnávali hodnotenie údajov zo HeartScore® podľa ESC modelu

pre krajiny s vyšším rizikom a originálnym slovenským, ukázalo sa, že Slovensko je na tom ešte horšie ako krajiny s vysokým rizikom.

Na tomto mieste je potrebné sa poďakovať Slovenskej kardiologickej spoločnosti, ktorá sa spolu s EÚ v rámci projektu EUROHEART podieľala aj na financovaní slovenského HeartScore®, ale aj kolegyniam z Úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici RNDr. Františke Hrubej, PhD., a MUDr. Márii Avdičovej, PhD., za významnú pomoc pri zabezpečovaní potrebných údajov za Slovenskú republiku.

Slovenská nadácia srdca uvažuje o distribúcii HeartScore® na CD nosičoch. V súčasnosti je HeartScore® už voľne dostupné na oficiálnej stránke Slovenskej nadácii srdca (www.tvoje-srdce.sk, obrázok 1).

HeartScore® sa nachádza na zabezpečenom serveri a všetky údaje sú chránené zákonmi o ochrane údajov. Založenie konta používateľa HeartScore® je bezplatné; používatelia sa musia zaregistrovať. Bližšie informácie a registrácia na adrese: <http://www.heartscore.org/sk/Pages/welcome.aspx> (obrázok 2).

doc. MUDr. Gabriel Kamenský, CSc., FESC

hlavný odborník MZ SR pre kardiológju
kamensky@ruzinov.fnspsba.sk

SAFS/Dagmar Krištofičová: Ako sa rodí liek

Nové originálne lieky a vakcíny v posledných desaťročiach zmenili životy miliónov ľudí. Hľadáte stručné odpovede na najčastejšie otázky spojené s liekmi a ich cestou od prvotnej idey až k pacientovi? Ak áno, siahnite po knižke *Ako sa rodí liek*, ktorú vydala Slovenská asociácia farmaceutických spoločností (SAFS). Publikácia je určená nielen odbornej, ale aj širokej verejnosti. V úvode sa venuje krátkemu vstupu do histórie zrodu lieku, v ktorom možno nájsť viacero zaujímavostí. Ďalej podrobne rozoberá problematiku výskumu a vývoja lieku, od hľadania prvej substancie, ktorá bude možno tvoriť základ liečiva, cez náročné a zdĺhavé skúšky a testy, ktoré by mali (ale nemusia) potvrdiť účinnosť a bezpečnosť danej látky. Po skúškach v laboratórnych podmienkach a na zvieratách nasledujú ďalšie tri fázy, ktoré sú náročné nielen na čas a financie, ale aj na zber údajov. Ďalšia mimoriadne náročná cesta čaká liek počas jeho registrácie. Regulačné úrady, ktoré povoľujú farmaceutickým spoločnostiam uviesť liek na trh, sa riadia prísnyim protokolom. A potom, ako sa liek dostane na trh, skúša sa ďalej v rámci tzv. postmarketingových skúšok. Publikácia taktiež rozoberá problematiku regulácie marketingu a reklamy na lieky, ale hovorí aj o rozdieloch medzi výživovými doplnkami a tzv. voľnopredajnými liekmi. Osobitná kapitola sa venuje podmienkam tvorby cien, maržiam, doplatkom. Knižka nezabúda ani na problematiku farmakoekonomiky, zdôrazňuje jej význam pre oblasť liekovej politiky štátu. Ďalej sa v nej spomínajú okrem iného tiež patenty, či tzv. lieky šité na mieru.

Všetky prostriedky z predaja publikácie venuje SAFS spolu s Martinus.sk na podporu Detského hospicu Plamienok.

SAFS 2008, ISBN 9788097002428, 71 str.

Objednávajú u: internetové kníhkupectvo Martinus.sk

www.martinus.sk

